

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Sexto Præcepto, Non Moechaberis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

clare enarrat hoc præceptum Matth. 5. E contra vero postulat erga omnes homines beneuolentiam, misericordiam, zelum, candorem oppositum maleuolentiæ, mansuetudinem, patientiam, æquitatem, quæ remittit aliquid de summo iure, propter probabiles causas, videlicet ut sanabiles reuocentur in viam. Item: Ne ex priuatis discordijs oriatur publica dissidia. Quia de priuatis offensionibus solum seuerè præceptum esse: Remittite & remittetur vobis. Item: Vindicta non est res priuati impetus, sed Deus eam sibi relinquit, ut latet, & metas circumseripsit. Ideo inquit, Mihi vindictam. Quæ autem, quantos motus sæpe excitet priuata cupiditas vindictæ. Quæ & discamus quid de vindicta præceperit Deus, & mandato diuino obtemperemus.

Iam hic addendum est, Magistratum potestatem habere mandatum diuinum de legitima vindicta. Ac per hoc officium Magistratus ad hanc ipsam vocem: Mihi vindictam, æque tribuam, ego puniam, vel mea manu, vel permissione, vel legitimo officio Magistratus. Quia Deus imperia & politia constituit, mutat & mutat, sicut ait Daniel capite 2. Deus transfert regna & constituit. Sunt igitur diuina vindictæ legitimæ pœnæ, quibus Magistratus afficit latrones, adulteros, periuros, grassatores iudicij contumaces. Ad Magistratus officium & legitima bella pertinent, ut cum Constantinus repressit armis seuitiam Licinij. Sed ut summus gradus potestatis politicæ bellum, ita in maximo abusu est, ac rarissimum, iusta ac legitima bella. Sed Diabolus cum sit homicida, & inimicus politico ordini & disciplinæ, sæpe leuissimis occasionibus excitat ingentia bella, incensis animis vtrinque iniusta cupiditate. Hæc licentia tolerat Deus, ut puniantur vtriusque partis scelera. Sicut bellum Peloponnesiacum, quod fuit exitiosum toti Græciæ, ex leuissima causa ortum est, casu quodam luco, qui ritibus Ethnicis habebatur pro consecrato, & quod Pericles incanduerat conuiuij offensionem, quæ erant dicta in Aspasiam. Nec summum ius, præsertim in causa bellica, satis iusta causa est inferendi belli, sicut dicitur: Sape summum ius, summa est iniuria. Sed accedat æquitas, quæ etiam si qua incidit offensus, tamen potius sanare eam curet, quam propter pauca commota scruat in innocentes, noceat in infinitum Ecclesijs & reipublicæ. Sciant gubernatores bella debere esse vindictam diuinam, non debere seruire humanæ cupiditati, aut temerariæ iracundiæ. Sicut et Abigail ad Dauid: Quia prælia Domini præliaris, non incedunt in te malum.

DE SEXTO PRÆCEPTO,
NON MOECHABERIS.

I Ngens est confusio publica ordinis diuinitus instituti in hunc

quam prohiberi omnes intelligunt. Addit autem Christus
 rationem Matth. 5. quæ ostendit non tantum externa delicta
 prohiberi, sed etiam pravam inclinationem, & vagos ac errantes mo-
 do contra hoc præceptum. Vt autem supra dictum est, prohibitioni-
 nae includi quasdam affirmationes: ita & hic obserues sanciri & con-
 temari legitimum coniugium. Quia hac lege munitur, quæ & con-
 iugium legitimum approbat, & contra damnat omnem concu-
 bitum extra legitimum coniugium, ac minatur pœnas in hac vita,
 & æternos cruciatus post hanc vitam. Sicut epistola ad Hebræos di-
 citur: Scortatores & adulteros iudicabit Deus. Item, Ephes. 5. Om-
 nis scortator aut contaminatus non habet hereditatem in regno
 Christi & Dei, propter hæc enim venit ira Dei super inobedientes.
 Dixi autem muniti coniugium his legibus, quia etiam cum mundus
 non punit adulteria, aut alias libidines, tamen Deus punit, nec sinit
 iram esse suas comminationes. Sicut exempla omnium ætatum
 ostendunt, etiam non scripta. Quædam vero Deus scribi voluit, vt de
 regulis ad noneant, Deum vere irasci omnibus pollutis, & vel da-
 mnet castigare respicientes, vt David castigatus est: vel profus de-
 lere non respicientes, vt delata sunt Sodoma. Nec tantum vrbes illæ
 propter hanc causam delatæ sunt, sed multis alijs exitio futu-
 rarum libidines omnis generis, vt omnibus Græcis ciuitatibus, The-
 bis, Athenis, Sparta. Nec tantum Troia propter adulterium punita
 est, sed plurimi reges tragicis casibus interierunt propter libidines,
 vt Agamemnon, Clytemnestra, Macedonici reges fere omnes, Arche-
 las, Philippus, Alexander, Demetrius, Ptolemæi, Cæsares plurimi.
 Sæpe etiam ingentibus bellis regna mutata sunt propter hanc causam,
 vt fere tota tribus Benjamin delata est propter stupratam vxor-
 em Leuitæ. Hæc exempla intueamur, & ad comminationes diuinas
 consideremus, nosq; excitemus ad obediendam in hoc præcepto, ac re-
 pugemus illicitis flammis, Virtutes hic requiruntur, Pudicitia, seu
 Castitas, seu Continentia, Verecundia, Temperantia, Sobrietas. Nam
 in Temperantia tueri Pudicitiam nemo potest.

DE SEPTIMO PRÆCEPTO,
 NON FURTVM FACIES.

Et hic primum affirmatiua requirenda est: Sancitur enim Domi-
 norum distinctio, quam hæc ipsa vox præcepti testatur, ordina-
 tionem Dei esse. Quia enim prohibet furti, vult sagulos tenere res
 suas. Hoc testimonio refutantur deliria fanaticorum hominum, qui
 magis & pernicioso errore contendunt, in Euangelio tolli rerum
 proprietatem. Deinde & prohibitio obseruanda est, ne aliena app-
 etamus.

d

tamus.